

DEĞİŞİMDE OYUNUN BÜTÜNÜNÜ YA DA MAKRO PLANI GÖREBİLMEK

Genel olarak söyleyebiliriz ki, değişimin karşısında hangi tarafta bulunacağımızı belirleyen şey oyunun bütünü ya da makro planı görüp görmemekle alakalı bir durumdur. Ya da başka bir deyişle, eğer değişimi planlayan bizsek, değişim tarafında yer alıyoruz, eğer değişim bizim dışımızda planlanmışsa bütünü göremediğimiz için gecici de olsa ona karşı tavır alıyoruz. Bu nedenle değişim çalışmalarında değişimin amaçları ve hedefleri konusunda değişime muhatap olanları yeterince bilgilendirmek katılımın sağlanması açısından çok önemli. Aksi takdirde ihtilaller kendi çocuklarını yer misali aslında direnmeye hiç niyeti olmayan kişilerin anlamsız direnişleri ile karşılaşabiliriz ki bu da iyi niyetlerle başlatılan değişimin başarılmasına engel olabilir.

Her gün katlana katlana çoğalan bir nilüfer çiçeğinin büyümesi vardır bilirsiniz. Dünya'daki ve her alandaki değişim de öylesine hızlı gerçekleşiyor ki, günümüzdeki değişimin bu ivmesini tıpkı nilüfer çiçeğinin çoğalmasındaki gibi, anlamakta ve takip etmekte zorlanıyoruz. Değişime hep direniriz, fakat değişim bizi bütün direnmelerimize rağmen yine de seline alıp götürüyor. Toplumlarda, kurumlarda, kişilerdeki değişimler hep böyledir. Önceleri muhtemelen bir müddet direniriz, sonra benimseme yoluna gideriz. Bir hocam, "Babam radyoya karşı çıkardı, fakat öyle bir gün geldi ki, biz artık babamızın peşinde komşuya radyo dinlemeye gitmeye başlamıştık" demişti.

Bazen düşünürüm, nereye kadar direnebiliriz. Bazen de bakarım niçin direniyoruz? Bazen bu direnişlerimizde haklıyız da. Çünkü bir toplumun tamamının hep birden, hatta insanlığın bile bir yanlışa sürüklendiğini görebiliyoruz. İşte önümüzde Kıbrıs, işte Irak. Bir gün gelir de olaylar beklentilerin tam tersine bir durum ortaya çıkarsa, o zaman haklı çıkanlar, biz demıştik zaten diyebileceklerdir. Ya da diğer taraf haklı çıkarsa, direndiniz de ne oldu, sadece işi geciktirdiniz diyebileceklerdir. Gerçek anlamda Kıbrıs davasında yılların lideri olan Rauf Denktaş mı haklı, yoksa hükümet mi haklı bilemiyoruz şimdilik. Kimsenin de şimdilik bilme şansı yok, ama tarih her şeyi ak ve pak olarak ortaya çıkartacak elbette. Bu gün bu konudaki son hükmü söylemek elbette kolay değil, fakat gerçek hükmü, gelecekte ne olacağını gerçek anlamda tarih söyleyecek.

Değişimde korkular, korkular, korkular. Ya elimizdekiler de kaybolursa korkusu, ya da yerimizden olursak korkusu. Bugün Dünya yeniden şekillendiriliyor, hayrımıza mı olur, şerrimize olur mi, Allah bilir. 200 milyar dolardan fazla borçlu bir ülke olarak dünyanın değişimi doğrultusuna direnebilirmiyiz ya da nereye kadar direnebiliriz? İşte Irak direndi. Sonuçları ortada. Destekledikleri değişimin şimdi bedelini ödüyorlar. Direnelim, ya da direnmeyelim demiyorum ama bilelim ki, direnmenin de, direnmemenin de bir bedeli var. Taraf olmanın da olmamanın

da bedeli var. Her şeyin bir bedeli var aslında. Kim haklı ya da kimin haksız olduğuna bakmaksızın, yönü ne olursa olsun biliyoruz ki, değişimin bir bedeli var.

Son zamanlarda parlamentomuzda Avrupa Birliğine katılabilmemiz doğrultusunda kanunlar çıkıyor, yeni kararlar alınıyor. Millet olarak, hükümetiyle, medyasıyla, muhalefetiyle, askeriyle coşku ile bir yerlere doğru koşuyoruz. Ancak keşke imkan olsaydı da, bu değişim seferberliği yolunda hiçbir muhtaçlığımız olmadan, bizi ne olursunuz Avrupa Birliğine alın deme durumuna düşmeden pazarlık gücümüzü koruyarak bu işi sürdürebilseydik.

Artık açıktır ki, ABD ve Avrupa dünyayı yeniden yapılandırmaya çalışıyorlar. Her ne kadar bizler de bu değişimin öğeleri isek de ciddi anlamda ve katılımcı bir anlayışla bize oyumuzu fikrimizi soran yok. Bizler bize hazırlanan şablona mahkum kılınıyoruz. Bir şeyler hissediyoruz, fakat maalesef oyunun bütünü, makro planı, 10 yıl, 20 yıl, ya da 50 yıl sonrasını net göremediğimiz için, ancak tarihi tecrübelerle bakarak ürperiyoruz, endişe ediyoruz. Keşke değişimi zorlayanlar dürüst olabilselerdi, keşke faydayı ortaya çıkaran bir değişim planladıklarından emin olabilseydik. Ya da keşke bizim geçmişimizde olduğu üzere adalete dayalı değişimin öncüsü bizler olabilseydik.

Kurumsal değişim de toplumsal değişim gibi işte böylesine zorluklarla dolu. Özellikle Kamu kurumlarında alışlagelmiş çalışma tarzı, devlet nasılsa zararları karşılıyor anlayışı çalışanları öylesine sarmış ki, özel sektördekinin aksine çalışanlar yeterince sorumluluk almaktan uzak kalmışlar, meydana gelen boşluklar nedeniyle de performans düşüklüğü ve verimsizlik meydana gelmiş.

Ataletin olduğu yerde değişmek kötü bir şey değil aslında. Ancak her değişimde bir değişime zorlayanlar var, bir de zorlananlar var. Değişimin kendisi aslında ne iyi ne kötü. Bazen değişmezsek yok oluşla karşı karşıya da kalabiliriz. Değişimin kendisi kötü olmadığına göre, istikamet tayininde yerimizi doğru belirleyebilmek ve doğru karar verebilmek için oyunun bütünü ya da makro planı görmeye ihtiyaç söz konusu. **Genel olarak söyleyebiliriz ki, değişimin karşısında hangi tarafta bulunacağımızı belirleyen şey oyunun bütünü ya da makro planı görüp görmemekle alakalı bir durumdur. Ya da başka bir deyişle , eğer değişimi planlayan bizsek, değişim tarafında yer alıyoruz, eğer değişim bizim dışımızda planlanmışsa bütünü göremediğimiz için gecici de olsa ona karşı tavır alıyoruz. Bu nedenle değişim çalışmalarında değişimin amaçları ve hedefleri konusunda değişime muhatap olanları yeterince bilgilendirmek katılımın sağlanması açısından çok önemli. Aksi takdirde ihtilaller kendi çocuklarını yer misali aslında direnmeye hiç niyeti olmayan kişilerin anlamsız direnişleri ile karşılaşabiliriz ki bu da iyi niyetlerle başlatılan değişimin başarılmasına engel olabilir.**

Değişime karşı tavrımız kişisel hesaplarımızla değil de genel fayda ölçüsüne göre belirlenmeli. Değişim karşısında bizim ihtiyacımız olan şey, yanlış öğretilerden, yanlış yerleşmiş kültürel kalıplardan kaynaklanan, bizi verimsiz ve pasif kılan, atalet içerisinde bırakan hususlardan kurtulup dinamizme, verimliliğe, üretkenliğe, birlik beraberliğe, dayanışmaya geçebilmektir. Karşı çıkacağımız şey değişim değil, değişimin istikameti olabilir. Bunun için de değişimleri ve değişimin arkasındaki niyetleri iyi okumaya, daha fazla bilgiye, daha fazla bütünü görmeye ihtiyaç vardır

Dr. Ali Arslan <http://www.argeda.com.tr>